

Opplæring for ferievikarer i helse- og omsorgsyrker

En test av appen SkillAid

Håkon Sivertsen

TFoU-rapport 2018:16

Tittel : Opplæring for ferievikarer i helse- og omsorgsykker.
En test av appen SkillAid

Forfatter(e) : Håkon Sivertsen

TFoU-rapport : 2018

ISSN : 0809-9642

ISBN : 978-82-7732-280-3

Prosjektnummer : 2755

Oppdragsgiver : Vältel - interreg

Prosjektleder : Håkon Sivertsen

Medarbeider(e) : Hildegerd Haugen

Emneord : Velferdsteknologi app opplæring

Dato : Mars 2018

Antall sider : 17

Status : Offentlig

Utgiver : Trøndelag Forskning og Utvikling AS
Postboks 2501, 7729 STEINKJER
Telefon 74 13 46 60

FØRØRD

Denne rapporten er en oppsummering av undersøkelser av bruken av appen SkillAid i Klæbu kommune.

Appen ble testet ut i 2017 blant sykepleiere og vikarer i helse- og omsorgstjenesten.

Undersøkelsen ble gjort som en del av Interregprosjektet Våltel som har som formål å skape arena for uttesting av velferdsteknologi.

Steinkjer, mars 2018

Håkon Sivertsen
prosjektleder

INNHold

	side
FORORD	i
INNHold	ii
FIGURLISTE	iii
TABELLER	iii
1. Innledning	4
1.1 Problemstilling	4
2. Data/metode	5
3. Resultater	6
3.1 Resultater for forundersøkelsen	6
3.1.1 Fødselsår	6
3.1.2 Forventinger til vikariatet/jobben	6
3.1.3 Opplæring	6
3.1.4 Behov for opplæring av nyansatte	8
3.1.5 Førstehjelp	8
3.1.6 Ønsker om øvrig opplæring	9
3.2 Resultater fra etterundersøkelsen	9
3.2.1 Brukte de appen?	9
3.2.2 Påstander om SkillAid	11
3.2.3 Annen opplæring	11
4. Oppsummering	13

FIGURLISTE

Figur	side
Figur 3-1 Fødselsår for de spurte. N=41	6
Figur 3-2: Andel som prøvde appen i testperioden. n= 37:	9
Figur 3-3: påstander om SkillAid. N=31	11

TABELLER

Tabell	side
Tabell 3-1: Opplevelse av opplæringen	7
Tabell 3-2: Prosentfordeling per spørsmål. N = 41	7
Tabell 3-3: Når fikk du sist opplæring i førstehjelp? N=41	8
Tabell 3-4: Det var en del utfordringer rundt nedlastning av appen, hvis du ser bort i fra dette, hvordan opplevde du å bruke appen?	10
Tabell 3-5: Var informasjonen i SkillAid relevant for de oppgavene du har utført?	10

1. INNLEDNING

Interregprosjektet Vältel arbeider for at kommuners behov skal møtes av næringslivets løsninger innenfor paraplybegrepet velferdsteknologi. Denne rapporten tar for seg uttesting av en mobilapplikasjon i helse og omsorgstjenesten i Klæbu kommune.

For å imøtekomme utfordringene i helse- og omsorgssektoren knyttet til opplæring har Trondheimsbedriften Dynamisk Helse utviklet en opplæringsløsning. Den retter seg primært mot personer som skal inn i arbeid i helse og omsorgssektoren, som vikar enten med eller uten helsefaglig utdanningsbakgrunn.

Rekrutteringen og opplæring av vikarer foregår parallelt med annet arbeid på enhetene i kommunen, og får kanskje ikke den oppmerksomhet og omtanke som det bør ha. Dette er litt av bakteppet for mobilapplikasjonen SkillAid som Dynamisk Helse har utviklet (appen hadde navnet Drops under pilottesting).

Med sin bakgrunn fra blant annet pedagogikk og akuttstyepleie ble appen utviklet for å gi kunnskap som vikarene har behov for når de skal i gang med sitt arbeid på eldresenteret eller omsorgsboliger.

Appen er testet ut blant personale på et sykehjem med hensikt på å teste pilotproduktets funksjonalitet og hvordan det tas imot av ansatte.

1.1 Problemstilling

En enkelt spørreundersøkelse ble iverksatt for å finne svar på vår spørsmål. Undersøkelsen ble rettet mot å finne svar på

- Hvordan blir SkillAid tatt imot hos de reelle sluttbrukerne?
- Opplever brukerne nytte av appen?

2. DATA/METODE

En kort spørreundersøkelse ble utviklet og distribuert både elektronisk og på papir, da de fleste respondentene fant det mest praktisk på sin arbeidsplass.

Vi ønsket å spørre brukerne både før og etter at de hadde tatt i bruk appen, og lagde derfor to undersøkelser.

En undersøkelse ble sendt ut i forkant av at appen SkillAid ble tatt i bruk, og en undersøkelse da den hadde vært i bruk i ca en-to måneders tid.

41 personer svarte den første undersøkelsen og 39 den andre.

Dette betyr at feilmarginen i svarmaterialet er relativt høy, og at de må være store forskjeller mellom kategoriene for at vi skal kunne si at det er en reell forskjell.

Undersøkelsen er således best egnet til å gi mer kunnskap til utviklerne og til potensielle brukere av appen. For at man skal kunne slå fast effekter av bruk av opplæringsappen trengs svar fra flere brukere.

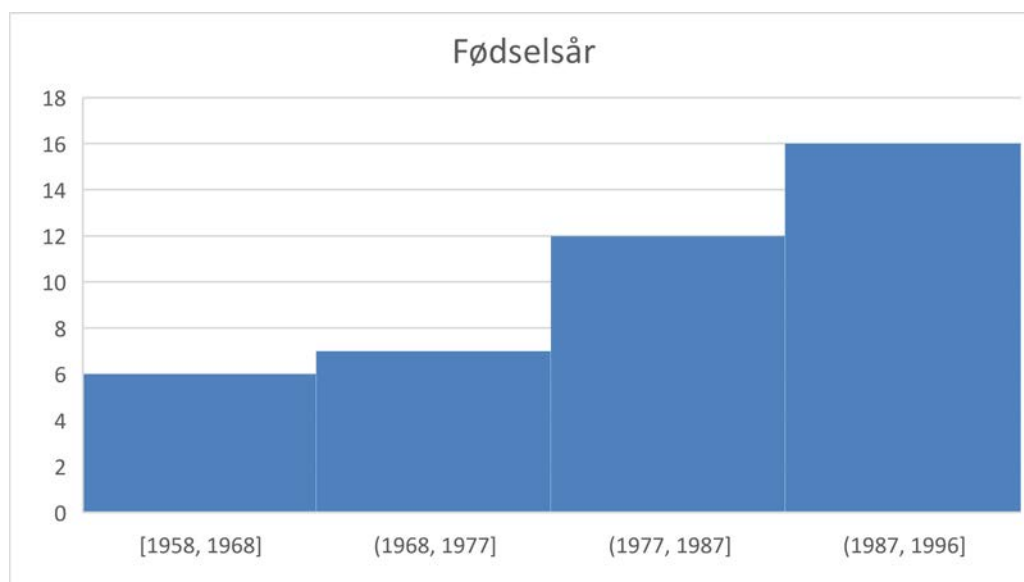
3. RESULTATER

I dette kapitlet presenteres resultatene fra undersøkelsene kort og med kommentarer om relevante funn. Enkelte resultater presenteres som tabeller eller figurer. Forundersøkelsen presenteres i kapittel 3.1 og etterundersøkelsen i kapittel 3.2.

De som har besvart undersøkelsen er personer som skal gå inn i et sommervikariat, men 35 av 41 av de spurte har jobbet i helsevesenet tidligere.

3.1 Resultater for forundersøkelsen

3.1.1 Fødselsår

Figur 3-1 Fødselsår for de spurte. N=41

Figuren viser at det er flest i aldersgruppen 30-21 (1987-1996) blant de spurte, men også at flere eldre arbeidstakere er med i utvalget.

3.1.2 Forventninger til vikariatet/jobben

Vi spurte om hvilke forventninger man har til en ny jobb man skal gå inn i. 24 svarte på spørsmålet om hvilke forventninger de har til jobben de skal starte på. Nesten alle krysset av for «Jeg gleder meg», «Det blir lærerikt» eller «helt ok». Kun to svarte «det blir utfordrende».

3.1.3 Opplæring

Av 41 spurte hadde 37 fått opplæring da vi spurte dem i den første undersøkelsen. To svarte Nei og to svarte Ikke enda.

Vi spurte om hvordan de opplevde opplæringen:

Tabell 3-1: *Opplevelse av opplæringen*

	Percent
<i>Ikke besvart</i>	22,0
Dårlig – jeg føler meg ikke forberedt	2,4
God – jeg er godt forberedt på oppgavene som venter	56,1
Ok – jeg kan litt	19,5
Total	100,0

Tabellen viser at nesten en femtedel ikke svarte på spørsmålet, men de som svarte mener de er godt forberedt på oppgavene, eller at de kan litt.

De neste spørsmålene handlet om konkrete handlinger, og om hvorvidt de vet hva de skal gjøre. Dette ble stilt for å avdekke om hvor trygge de ansatte er i vanlige situasjoner, og om opplæringen har berørt disse situasjonene.

Tabell 3-2: *Prosentfordeling per spørsmål. N = 41*

	Ja, jeg har fått opplæring og vet hva jeg skal gjøre	Jeg vet noe, men ønsker å vite mer	Nei, jeg er veldig usikker på hva jeg skal gjøre	Ikke besvart
Du er ansvarlig for skyllerommet og de oppgavene det medfører. Vet du hva du skal gjøre?	37	44	7	12
Vet du hva du skal gjøre hvis brannalarmen går?	73	25	2	-
Vet du hva du kan gjøre for å unngå smittespredning i avdelingen?	56	44	-	-
Du oppdager en bruker/pasient som har fått store pustevansker, og du er alene på vakt. Vet du hva du skal gjøre?	61	32	7	-

Tabellen viser at det er litt ulike svar på hvert delspørsmål. Svarene viser at de sier at de stort sett er trygge i disse situasjonene, men samtidig vil mange lære mer. Få er veldig usikker, men noen er det, og det i situasjoner som har stor sannsynlighet for å inntreffe.

De fleste er trygge på hva de skal gjøre om brannalarmen går. Men omtrent like mange vil lære mer om smittevern som de som har fått opplæring og vet hva de skal gjøre.

AV 41 spurte har 35 jobbet i helsevesenet eller hjemmetjenesten tidligere.

3.1.4 Behov for opplæring av nyansatte

Vi spurte om hvilke behov nyansatte har for opplæring når de kommer inn i sektoren. Svarene kunne gis som tekstsvar. Vi gjengir en del av dem for å synliggjøre bredden i svarene.

Pasientnært, rutiner og prosedyrer
Variere mye, kommer an på tidligere erfaring.
Hjemme hos brukere, deres behov og rutiner.
Hjemme til brukeren, samt helseopplysninger om brukeren slik at man vet hva man skal observere.
Få være med på opplæring av sårstell og sykepleieroppdrag som det går an at alle gjør.
Medisiner, stell og rutiner i avdelingen
Få nok tid til å lære opp de nyansatte, trygghet på arbeidsplassen, få opplæring på det som er behov for
Rutiner
Rutiner, hva jeg gjør når div skjer. Stell, mating. Tips opplæring hos hver bruker
Bidra til at denne blir kjernt med pasienten og de ulike behovene denne har. Stell og pleie ut fra helhetlig behov
Bli kjent med brukerne og deres behov. Rutinene
Generell pleie og kommunikasjon
Bli kjent med pasientene, vite mer spesifisert om hver enkelt pasient
Hvordan stelle ulike brukere
Rutiner
Heisbruk, stell
Brann, forflytning, skyllerom, vanlig arb. oppg
Rutiner til den enkelte beboer, medisiner.
Generell sykepleie og rutiner i avdelingen.
Avhengig av erfaring og alder, men gjenganger er skyllerom, diverse prosedyrer og medisin håndtering
Stell. Hvordan du forholder deg til beboerne
Grunnleggende pleie, omsorg og rutiner.

3.1.5 Førstehjelp

Førstehjelp bør alle kunne, og særlig de som arbeider med helse og omsorg. Vi spurte når de sist fikk opplæring i førstehjelp. Tabellen viser at over 60 prosent har hatt det i løpet av de siste halve året. Men også at 12 prosent aldri har hatt det.

Tabell 3-3: Når fikk du sist opplæring i førstehjelp? N=41

	Percent
Har aldri hatt det	12,2
I løpet av de siste fem år	9,8
I løpet av de siste to år	7,3
I løpet av det siste halve året	63,4
I løpet av det siste året	7,3
Total	100,0

3.1.6 Ønsker om øvrig opplæring

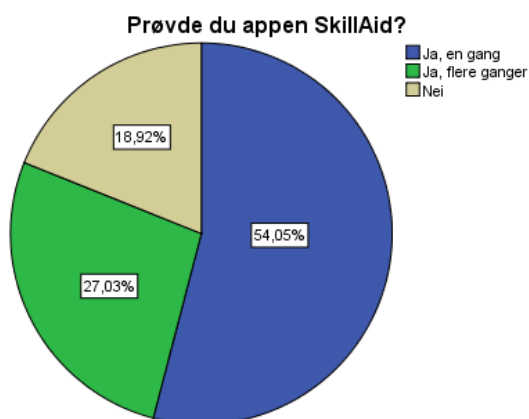
Det siste spørsmålet i undersøkelsen som ble sendt ut før de testet appen var om øvrig opplæring – *Hva kunne du selv ha tenkt deg mer opplæring i noe for å trives bedre med arbeidsoppgavene dine?. Svarene vises i tabellen under:*

Akutt situasjoner, dokumentasjon
Brannalarem, naturlige bevegelse.
Detaljert gjennomgang, hvor det stilles spørsmål om det som er gjennomgått etterpå.
Epilepsi, anfall, førstehjelp.
Flere opplæringsvakter, få gå sammen med en person over tid der det er behov for to på stell. Dagsrutiner, opplæring ansvarsvakter,
Forflytning, sårstell.
Få deltatt på kurs, sykdommer, smitte, etc
Jeg vil ha mer opplæring
Jevnlig kursing for å holde seg faglig oppdatert, da faget helse er i stadig forandring.
Kurs for å oppdatere kunnskap på demensområdet
Medisin og sykdomslære på den enkelte pasient
Mer tid til å bli mer kjent med pas. hvor utstyret er (tenker da de som har ansvarsvakt)
Prosedyrer
Sykepleieroppgaver, som behandling av e-link, medisinrom.
Sår
Sårstell og samtaler om døden.
Ulike spl prosedyrer, - f.eks nsm prompe legevisit. Mengdetrening på de ulike sykepl. prosedyrer.
Usikker

3.2 Resultater fra etterundersøkelsen

Undersøkelsen ble sendt ut til respondentene *etter* at de hadde hatt ca to måneder på å bruke appen SkillAid.

3.2.1 Brukte de appen?

Figur 3-2: Andel som prøvde appen i testperioden. n= 37:

Tabell 3-4: *Det var en del utfordringer rundt nedlastning av appen, hvis du ser bort i fra dette, hvordan opplevde du å bruke appen?*

Det var en del utfordringer rundt nedlastning av appen, hvis du ser bort i fra dette, hvordan opplevde du å bruke appen?		
	Frequency	Percent
Svært enkelt	20	51,3
Litt enkel	6	15,4
Litt vanskelig	3	7,7
Veldig vanskelig	1	2,6
Ble kastet ut av appen da jeg skulle scanne	1	2,6
Fikk ikke til å laste ned	1	2,6
Total	32	82,1
Missing	7	17,9
Total	39	100,0

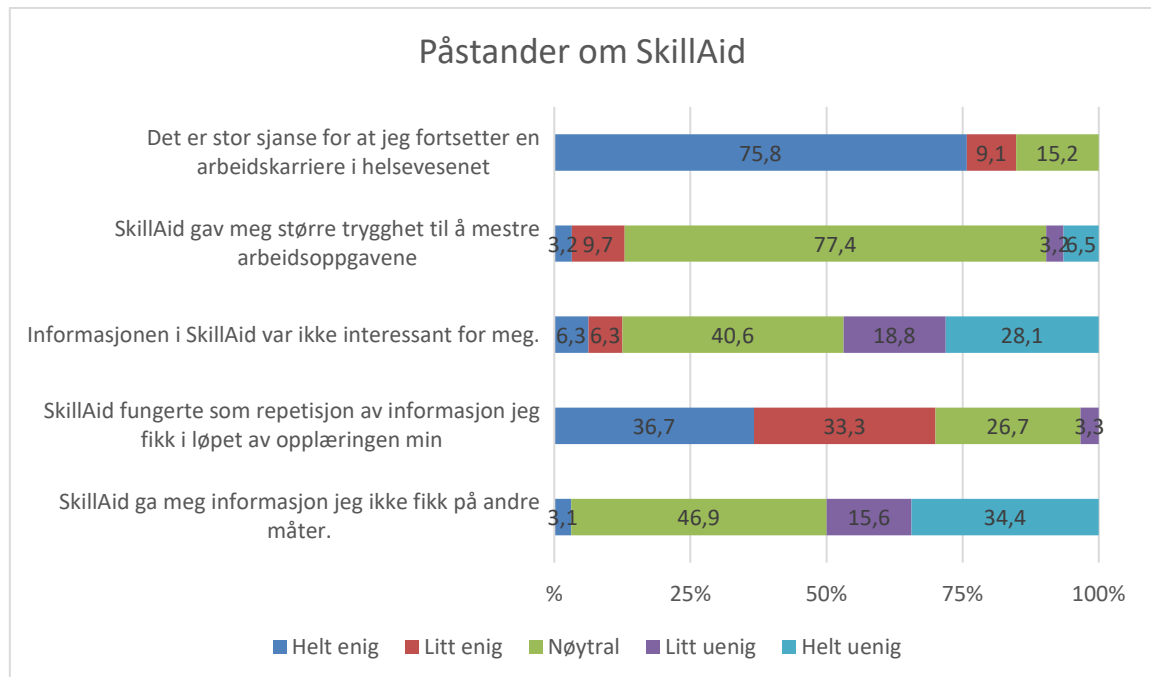
Tabellen viser at et par personer hadde problemer med å laste ned og scanne QR-koder for å komme i gang med å lese innholdet i appen. 26 personer synes det var litt eller svært enkelt å bruke appen. 4 synes det var litt eller veldig vanskelig å bruke appen.

Tabell 3-5: *Var informasjonen i SkillAid relevant for de oppgavene du har utført?*

Var informasjonen i SkillAid relevant for de oppgavene du har utført?		
	Frequency	Percent
Svært relevant	7	17,9
Litt relevant	15	38,5
Bruker ikke appen, spør kollega da det kan være info som jeg trenger med en gang og ingen mulighet til å bruke app	1	2,6
Ikke relevant	4	10,3
Kan være relevant for nye ansatte	1	2,6
Relevant til ulike oppgaver og prosedyrer, men ikke behov for å ta den i bruk.	1	2,6
Total	29	74,4
Missing	10	25,6
Total	39	100,0

Tabellen over viser at litt over halvparten av respondentene mener at informasjonen i SkillAid er svært eller litt relevant.

3.2.2 Påstander om SkillAid

Figur 3-3: påstander om SkillAid. N=31

Vi lagde noen påstander om SkillAid og arbeid i helsevesenet. De kunne svare på en skala fra helt enig til helt uenig. Figuren viser svarfordelingen per påstand.

- Vi ser at det er stor sannsynlighet for at mange de spurte fortsetter sin karriere i helsevesenet.
- På påstanden om at SkillAid gav større trygghet til å mester arbeidsoppgavene svarer de fleste nøytralt. Ca 12 prosent er enige i påstanden.
- Vi hadde en negativ påstand, dvs vi påstod at informasjonen i appen ikke var interessant. Kun 12 prosent var enige i den påstanden, og over halvparten var uenige. De mener med andre ord at informasjonen er interessant.
- Informasjonen fungerer godt som repetisjon på opplæringen de har fått i avdelingen.
- Den siste påstanden viser at appen ikke har gitt flertallet informasjon de ikke kunne fått på andre måter.

3.2.3 Annen opplæring

Vi spurte om respondentene møtte situasjoner i arbeidshverdagen de ikke hadde fått opplæring i.

16 prosent svarte ja på dette spørsmålet. Oppfølgingsspørsmålet viser at disse situasjonene er

- Bruk av utstyr man sjelden bruker
- Dagsrutiner
- Dataprogram
- Medisinkurs
- Stell av ulike typer sår

Vi stilte også to åpne spørsmål for å høre respondentenes meninger om hva som passer som opplæringstema på avdeling og på appen.

Hvilke opplæringstema mener du kan egne seg som opplæring på avdelingen?

- brann
- Demens, blodprøvetaking
- fadder
- Førstehjelp
- Generelle prosedyrer og rutiner, brannvern smitte (vern og forebygging)
- Medisin, hva kan brukes og så videre
- Riktig insulinsetting, måling av blodsukker, måling av blodtrykk, stell av stomi.
Kontroll av smertepumpe (ADD pump)
- Rutiner og bestemte runder, brukerrettet info
- Smittevern
- Terminalpleie

Hvilke opplæringstema mener du kan egne seg som opplæring på appen?

- At appen er for studenter og folk som aldri har jobbet på sykehjem
- Brannvern, smittevern og forebygging, ulike prosedyrer og rutiner, diverse håndteringer
- Brå bortgang i hjemmet, sykdomslære
- Spesielle sykdommer
- Sårstell
- Ulike hendelser som kan oppstå ved ulike diagnoser

4. OPPSUMMERING

Undersøkelsene viser at de som skulle starte i sykehjemmet hadde positive forventninger til jobben, men noen få mente at det kunne bli en krevende jobb. De fleste hadde opplæring fra før, og også erfaring fra helsevesenet.

Likevel er det mange som peker på et de kan tenke seg mer opplæring, og vi etter spurte hvilke tema som er aktuelle, både på avdelingen og på en app. Ønskene går i ulike retninger; rutiner på sykehjemmet svarer flere, noe som indikerer at det tar litt tid å bli kjent med hvordan man arbeider, hva man skal gjøre i gitte situasjoner, når man starter på en ny arbeidsplass. Samtidig er det noe mer spissede ønsker som går på opplæring i hvordan man håndterer ting som samtaler om døden, smittevern, håndtering av diabetes, sårstell osv.

Undersøkelsene viser også at det har vært litt utfordringer knytte til den tekniske bruken av prototypen, dette knyttet til innlogging/oppstart. Noen opplever at telefonene ikke blir rask nok for å avklare enkelte ting og spør kolleger i stedet.

Appen fungerer som repetisjon på opplæring de allerede har fått på avdelingen. Dette er god læring som har stor verdi. Opplæring på arbeidsplassen er viktig og appen kan ikke erstatte denne fullt og helt, men den gir brukerne muligheten til å oppsøke informasjonen i forkant, undervegs og i etterkant. Dette gir mulighet til læring for alle ansatte til enhver tid, uten at man må melde seg på et kurs og bruke arbeidstiden til dette.

Mottakelsen av appen må kunne forstås som å være positiv, og da spesielt at den da er med på å fylle et behov hos målgruppen. Det som oppleves som vanskelig er tekniske utfordringer med pålogging. Det at brukerne forteller at det oppleves som repetisjon av opplæring tyder på at de har en opplevd nytteeffekt av bruken av den.